

tina je bila dosti mila; navedemo samo jeden izgled: Kmetje so morali graščekom dajati tudi piščeta; kedar je pa bila kmetica na porodu, dobil je graščak od piščet samo glave, drugo je moralo ostati kmetici kot krepčilo, tako je določevala postava. Kje imamo pa kaj danes tako milih postav? Torej tedanji čas ni bil tak, kakor ga črnijo socijalni demokrati, in kakor so ga vedno črnili liberalci. Eden najučenejših mož našega stoletja trdi: »Prepričan sem, da je bilo podaništvo v preteklih stoletjih za kmete in delavce veliko lažje in milejše, kakor tužna sedanost.«*) Kdor hoče o starem času govoriti, mora ga preučiti, ter ne sme vsega verovati, kar so pisali in še pišejo neverni zgodovinarji, ki stara stoletja obrekujejo, ker so bila katoliška. Srednji vek bil je za kmete zlata doba; tedaj je dobival n. pr. hlapec na leto deset goldinarjev in dekla tri; pitani vol pa je stal tri ali štiri goldinarje, torej je dobival hlapec na leto trikrat toliko, kolikor je pital vol vreden. Da so mogli kmeti posle tako dobro plačevati, morali so biti bogati.

S šestnajstim stoletjem se je pričela za kmete žalostna nova doba; tedaj so začeli knezi in njihovi neverni pravniki upeljevati rimsko pravo. Po krščanskem nauku je vsakatera oblast od Boga in se ima vsakateri vladar ravnati po božjih zapovedih; paganski Rimljani pa so mislili, da je država prvo ter da posvetna oblast s podložniki sme storiti, kar hoče.

Brezvestni pravniki so tedaj izmislili čudne nazore; trdili so: »Kar je knezu ljubo, je postava«*), ali »čegar vlada, tega vera!«**) Po krščanskih načelih smo vsi ljudje božji otroci, ter imamo na sebi (per se) vsi jednako pravico do sveta; rimsko pravo pa je trdilo, da je le cesar ali kralj božji sin, ljudje pa so njegovi sužnji; zato naj bi bila vsa dežela cesarjeva last, kmetje pa samo najemniki cesarske lastnine. Tedanji čas je prihajal vedno bolj neveren, in kakor je nevernost naših dnij nas zapeljala v hlapčestvo židov, tako je tedaj ljudstvo vsled svoje nevernosti izgubilo poprejšno prostost in je postalo suženj vitezov in knezov! Ko bi bila vera še dosti močna, bi se od knezov dobro plačani advokati ne bili upali takih načel zagovarjati! Žalibog je v tistem času nastopil tudi Luther ter odcepil od prave cerkve s krivim svojim naukom milijone ljudi, cerkev je vsled tega oslabela, nastale so krvave verske vojske, in v teh je prišel kmet popolnoma ob svojo poprejšno prostost. Kmetje in meščani so se branili proti novim nazorom, a zastonj; mesto Worms je n. pr. l. 1513. terjalo, da naj bi noben advokat pred sodnijo več govoriti ne smel. Kmetje so delali upore, a vitezi so jih premagali. Nekdaj so kmetje sami svoji sodniki bili, tedaj se je pa začelo sodstvo, ki jo imamo še dandanes, sodstvo, pri katerem nihče brez advokata ničesar ne opravi. Tedaj je nastal pregovor »pravnik slab kristjan.«***)

Ti časi so bili žalostni; tudi mi vitezov ne bomo vselej zagovarjali, ali očitane nam ne pomaga nič. Če se oziram nazaj v zgodovino, delajmo to vsikdar le z namenom, da z lučjo zgodovine ložje najdemo pot v boljšo bodočnost. Pustimo mrličee, ne sodimo jih, saj so že vsi sojeni od tistega, ki bo enkrat tudi naš sodnik.

Prišlo je leto 1848. in liberalizem je ljudi proste storil. Ali kako? Graščaki in velika gospoda so imeli dolžnost, kmetom opravljati tiste posle, za katere mora dandanes plačevati brez števila uradnikov. Te dolžnosti so se l. 1848. graščekom odvzele. Davke so pred letom

1848. večinoma samo večji posestniki plačevali, pri oproščenju so se pa na vse jednako razdelili; velikim se je odvzelo, malim naložilo. To je storila tista liberalna gospoda, ki se toliko hvali, da je kmeta oprostila.

(Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

„Marija-Celj“ v Slovenskih goricah.

V nedeljo po Jernejevem je bilo kaj veselo pri Sv. Petru niže Maribora. Imeli so namreč na Goro k svoji ljubi Materi zadnjo slovesno procesijo s presv. Reš. Telesom. Vodili so jo prečastiti gospod dekan in stolni župnik mariborski, ki so nam na ta dan v gorski cerkvi tudi blagoslovili lepo dragoceno bandero, katero je kupila v imenu deklet tukajšnjega deviskega društva Marija Knuplež. Bog jej naj povrne!

Kaj so pa nam preč. g. naš dekan v tako kratkem času duhovskega pastirstva našega čast. g. župnika M. Jurkoviča že vse blagoslavljali, je res čudovito.

Dasi smo imeli sv. misjon in že dvakrat nja ponavljanje, oskrbeli so nam še naš čast. gosp. župnik devetdnevnic na čast presv. Srcu Jezusovemu, na čast sv. Jožefu, sv. Alojziju, tridnevnic o pustnem času na čast presv. Rešnjemu Telesu. Vpeljali so vremensko procesijo; prizadjali si, da se postavi novi oltar Lurške Marije v župni cerkvi, pri podružnici na Gori pa so pustili kip Gorske Matere na novo pozlatiti, veliki oltar pa tako prenoviti, da je sedaj v pravem gotiškem slogu. Potrena okna pri tem oltarju so zavrgli in nadomestili so jih s krasnimi slikanimi okni, ki napravljajo celo cerkev veličastno. Potrebno je tudi bilo popraviti mašno obleko, pozlatiti kelihe in monštrance, kar se je vse hitro zgodilo. Vbrale so se orglje v župni cerkvi in na Gori in napravili pri njih nekateri novi registri. Nakupila so se bandera za žene, fante, dekleta in za devisko društvo. Zakristijo in župno cerkev pa zapirajo sedaj nova lepa vrata. Nad cerkvama in zvonikoma pa se bliščijo novi strelovodi, po župniji pa ponovljeni križi in kapele. In vse razun fantiške bandere so nam blagoslovili naš ljubeznjivi gosp. dekan in stolni župnik mariborski. Bog in Gorska Mati jim naj poplačata ves trud!

Kaki občutki se zbudijo v vernem kristjanu, kadar stopi v cerkev Gorske Matere, to smo videli na zgoraj omenjeno nedeljo. Res lepa in čudepolna si ti, Gorska Mati! Naša gosp. duhovnika je nikoli drugače ne imenujeta, kakor »Marija-Celj v Slovenskih goricah«, ker se skoro vsak dan v zahvalo Gorski Materi bere sv. maša. Sv. maše najmejo oni, kojim je na čudovit način pomagala iz dušnih ali pa telesnih zadreg.

Naj še omenim, da se obhaja »žeganje« pri tej cerkvi na malo gospojnico. Iz bližine in daljnih krajev prihiti verno ljudstvo k njej, da si izprosi to ali ono milost. Na predvečer je po sedem spovednikov, ki olajšujejo pozno v noč srca vernikov. Veselo je slišati, da nam gg. spovedniki nikoli ne odrekó, radi pridejo pomagat. Naj jim izrečem tukaj srčno hvalo za ta veliki trud, našemu častitemu gosp. župniku pa za tako požrtvovalno vodstvo naše lepe župnije!

J. L.

Mili darovi za družbo vednega češčenja.

Sv. Miklavž pri Slov. Gradcu 10 fl., Trbonje 15 fl. 47 kr., Stopree 5 fl. 80 kr., Ruše 20 fl., Muta 15 fl. 17 kr., Jarenina 45 fl. 46 kr., Trbovlje 15 fl., Konjice 155 fl.

*) Grimm, Rechtsalterthümer XVI., 395.

**) quod principi placuit, legis habet vigorem.

***) cujus regio et religio.

****) „Juristen, schlechte Christen“.